

Kursplan

Nämnden för utbildningsvetenskap
Institutionen för kulturvetenskaper

1RKÄ02 Religionsvetenskap I - inriktning mot arbete i
gymnasieskolan, 30 högskolepoäng

Religious studies I – for upper secondary school teachers, 30 credits

Huvudområde

Religionsvetenskap

Ämnesgrupp

Religionsvetenskap

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd av institutionsstyrelsen vid Institutionen för kulturvetenskaper 2011-05-03

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2011

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Engelska B, Samhällskunskap A eller Samhällskunskap 1b / 1a1 +1a2. Särskild behörighet för undervisningsämnet Historia A.

Förväntade studieresultat

Övergripande förväntade studieresultat för kursen som helhet:

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- urskilja och redogöra för grundläggande drag i lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik;
- identifiera och formulera ämnesdidaktiska frågeställningar i relation till de verksamhetsområden utbildningen förbereder för;
- särskilja ett vetenskapligt synsätt på religioner från ett konfessionellt troendeperspektiv och i detta avseende muntligt och skriftligt kunna uppvisa förtrogenhet med ett perspektiv som betonar religioners mångfald och förändring över tid;
- redogöra för grundläggande begrepp, dogmer, ritualer, texter och idéhistoriska trender i historia och nutid inom ett urval av religiösa traditioner;
- identifiera religionsvetenskapliga problem, beskriva några grundläggande religionsvetenskapliga metoder, samt tillämpa grundläggande religionsvetenskaplig terminologi;
- särskilja religioners olika roller på samhälls-, grupp- och individnivå i historia och nutid, med hänsyn till ekologiska, ekonomiska, sociala och kulturella villkor;
- redogöra för några religiösa tendenser och några livsåskådningsmässiga alternativ

till religion i en modern, globaliserad värld.

Förväntade studieresultat för delkurs 1, *Religionsvetenskap – en introduktion*

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- översiktligt redogöra för och jämföra olika sätt att vetenskapligt studera religion och härvidlag särskilja ett humanistiskt vetenskapligt synsätt på religioner från ett konfessionellt troendeperspektiv;
- översiktligt redogöra för väsentliga element i fornnordisk religion och zoroastrism såsom myter, ritualer och världsåskådning och relatera dessa till sociala, ekonomiska och kulturella villkor;
- tillämpa enklare bild- och texttolkningsmetoder samt källkritik på religiöst material;
- i praktiska övningar tillämpa ett kritiskt tänkande och genusperspektiv på religiösa fenomen och utsagor;
- översiktligt redogöra för innehållet i gällande styrdokument för ämnet religionskunskap i grundskolans årskurs 7-9 och på gymnasiet.

Förväntade studieresultat för delkurs 2, *Religioner i Asien*

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- utifrån ett vetenskapligt kritiskt förhållningssätt översiktligt redogöra för grundläggande begrepp, centrala texter, religiösa förgrundsgestalter, dogmer, institutioner och ritualer i historia och nutid inom hinduism, buddhism och Kinas religioner;
- i tal och skrift uppvisa en medvetenhet om mångfalden av religiösa uttryck och historisk föränderlighet inom hinduism, buddhism och Kinas religioner i historia och nutid;
- diskutera och värdera skönlitterära, journalistiska och populärkulturella verk som anknyter till delkursens innehåll;
- demonstrera förmåga att kritiskt granska, värdera och diskutera kursinnehåll och kurslitteratur utifrån ett genusperspektiv;
- med utgångspunkt i gällande styrdokument, fältstudier och aktuell religionsdidaktisk forskning diskutera frågor om urval och genomförande i relation till undervisning om religioner i Asien.

Förväntade studieresultat för delkurs 3, *Judendom och islam*

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- utifrån ett vetenskapligt kritiskt förhållningssätt översiktligt redogöra för grundläggande begrepp, centrala texter, religiösa förgrundsgestalter, dogmer, institutioner och ritualer i historia och nutid inom judendom och islam;
- i tal och skrift uppvisa en medvetenhet om mångfalden av religiösa uttryck och historisk föränderlighet inom judendom och islam i historia och nutid;
- diskutera och värdera skönlitterära, journalistiska och populärkulturella verk som anknyter till delkursens innehåll;
- med utgångspunkt i gällande styrdokument, fältstudier och aktuell religionsdidaktisk forskning diskutera frågor om urval och genomförande i relation till undervisning om judendom och islam.

Förväntade studieresultat för delkurs 4, *Kristendom*

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- utifrån ett vetenskapligt kritiskt förhållningssätt översiktligt redogöra för grundläggande begrepp, centrala texter, religiösa förgrundsgestalter, dogmer, institutioner och ritualer i historia och nutid inom kristendomen;
- i tal och skrift uppvisa en medvetenhet om mångfalden av religiösa uttryck och historisk föränderlighet inom kristendomen i historia och nutid;

- diskutera och värdera skönlitterära, journalistiska och populärkulturella verk som anknyter delkursens innehåll;
- med utgångspunkt i gällande styrdokument, fältstudier och aktuell religionsdidaktisk forskning diskutera frågor om urval och genomförande i relation till undervisning om kristendom.

Förväntade läranderesultat delkurs 5, *Nutida religioner och livsåskådningar*

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- översiktligt redogöra för några religionsvetenskapliga teorier kring religioners förutsättningar och roller i en modern, globaliserad värld;
- redogöra för några livsåskådningsmässiga alternativ till religion i modern tid;
- redogöra för centrala begrepp och företeelser inom nyandliga strömningar;
- genomföra en mindre fältundersökning med didaktisk inriktning samt muntligen presentera dess resultat för andra;
- med utgångspunkt i gällande styrdokument och aktuell religionsdidaktisk forskning diskutera frågor om urval och genomförande i relation till undervisning om religioners och icke-religiösa livsåskådnings förutsättningar i en modern, globaliserad värld.

Innehåll

Religionsvetenskap är ett tvärvetenskapligt ämne där såväl humanistiska som samhällsvetenskapliga perspektiv används.

Delkurs 1 Religionsvetenskap - en introduktion 6 högskolepoäng

I delkursen introduceras grundläggande religionsvetenskapliga begrepp, metoder och teorier och dessa tillämpas på fornnordisk religion och zoroastrism. De ämnesdidaktiska seminarierna under delkursen behandlar gällande styrdokument och deras betydelse för den praktiska undervisningsverksamheten inom skolämnet religionskunskap. Seminariedeltagande är obligatoriskt.

Delkurs 2 Religioner i Asien 6 högskolepoäng

Delkursen ger en översiktlig bild av hinduismens, buddhismens och de kinesiska religionernas ursprung och historiska utveckling fram till idag. Teologiska föreställningar, institutioner och rituella handlingar behandlas. Religiösa traditioner och institutionella förändringar analyseras. Särskild tonvikt läggs vid religionernas mångfald och variation. Under delkursens gång ska studenten genomföra fältstudiebesök på en värdskola. De ämnesdidaktiska seminarierna under delkursen behandlar frågor rörande urval och fokus i undervisningen om religioner i Asien på högstadiet och gymnasiet. Reflektion och diskussion baseras på innehållet i styrdokument, erfarenheter från fältstudier samt aktuell religionsdidaktisk forskning. Seminariedeltagande är obligatoriskt.

Delkurs 3 Judendom och islam 6 högskolepoäng

Delkursen ger en översiktlig bild av judendomens och islams ursprung och historiska utveckling fram till idag. Teologiska föreställningar, rituella handlingar och institutioner behandlas. Förändringar i religiösa traditioner och institutioner analyseras. Särskild tonvikt läggs vid religionernas mångfald och variation. Under delkursens gång ska studenten genomföra fältstudiebesök på en värdskola. De ämnesdidaktiska seminarierna under delkursen behandlar frågor rörande urval och fokus i undervisningen om judendom och islam på högstadiet och gymnasiet. Reflektion och diskussion baseras här på innehållet i styrdokument, erfarenheter från fältstudier samt aktuell religionsdidaktisk forskning. Seminariedeltagande är obligatoriskt.

Delkurs 4 Kristendom 6 högskolepoäng

Delkursen ger en översiktlig bild av kristendomens ursprung och historiska utveckling fram till idag. Teologiska föreställningar, rituella handlingar och institutioner behandlas. Förändringar i religiösa traditioner och institutioner analyseras. Särskild tonvikt läggs vid religiös mångfald och variation. Under delkursens gång ska studenten genomföra

fältstudiebesök på en värdskola. De ämnesdidaktiska seminarierna under delkursen behandlar frågor rörande urval och fokus i undervisningen om kristendom på gymnasiet, men även på högstadiet. Reflektion och diskussion baseras på innehållet i styrdokument, erfarenheter från fältstudier samt aktuell religionsdidaktisk forskning. Seminariedeltagande är obligatoriskt.

Delkurs 5 Nutida religioner och livsåskådningar 6 högskolepoäng

Delkursen behandlar villkoren för att formulera religiösa föreställningar, utöva religiösa handlingar och organisera religiösa grupper i det moderna, sekulära samhället. Företeelser som religiös modernism, fundamentalism och olika former av politiserad religion diskuteras. Det nyandliga landskapet i dagens samhälle analyseras och diskuteras mot bakgrund av sekulariseringsteorier. Även moderna icke-religiösa livsåskådningar behandlas. Det ämnesdidaktiska momentet på delkursen behandlar frågor rörande urval och fokus i undervisningen om religioner och icke-religiösa livsåskådningar i en modern, globaliserad värld. Reflektion och diskussion baseras på innehållet i styrdokument, erfarenheter från terminens fältstudier samt aktuell religionsdidaktisk forskning. Till delkursen hör också en muntlig redovisning av en religionsdidaktiskt orienterad fältstudie. Seminariedeltagande är obligatoriskt.

De delar av undervisningen som är obligatoriska anvisas av läraren.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Kursen tillhandahåller en introducerande orientering i olika religionsvetenskapliga perspektiv vilka sedan tillämpas genomgående i fyra empiriskt avgränsade delkurser där ett urval av religiösa traditioner behandlas. En avslutande delkurs fördjupar de religionsvetenskapliga perspektiven ytterligare, mot bakgrund av studentens förvärvade empiriska kunskaper.

Professionsbas och professionell progression

Studenten introduceras i lärarprofessionen genom fältstudiedagar på värdskola. Samtliga delkurser innehåller didaktiska moment där delkursinnehållet relateras till studentens framtida yrkesverksamhet på gymnasiet och högstadiet och aktuell religionsdidaktisk forskning behandlas.

Undervisningsformer

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier, gruppövningar och studiebesök. Ämnesdidaktiken behandlas och examineras i seminarieform.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. För betyget Godkänd ska de förväntade studieresultaten vara uppnådda. För att erhålla betyget Väl godkänd på hela kursen krävs betyget Väl godkänd på tre av de fyra delkurserna 2, 3, 4 och 5.

Examinationsformer

Delkurs 1 examineras, beroende på studentantal, genom:

1. Muntlig tentamen i grupp eller hemtentamen
2. Närvaro på seminarier
3. Inlägg på av läraren angivna teman i diskussionsforum på kursens lärplattform. Inläggen betygsätts.

Delkurs 2 examineras genom

1. Salstentamen
2. Närvaro på seminarier
3. Inlägg på av läraren angivna teman i diskussionsforum på kursens lärplattform. Inläggen betygsätts
4. Deltagande i diskussionsforum kring bredvidläsningslitteratur.

Delkurs 3 examineras genom

1. Salstentamen
2. Närvaro på seminarier
3. Inlägg på av läraren angivna teman i diskussionsforum på kursens lärplattform. Inläggen betygsätts
4. Deltagande i diskussionsforum kring bredvidläsningslitteratur.

Delkurs 4 examineras genom

1. Salstentamen
2. Närvaro på seminarier
3. Inlägg på av läraren angivna teman i diskussionsforum på kursens lärplattform. Inläggen betygsätts
4. Deltagande i diskussionsforum kring bredvidläsningslitteratur.

Delkurs 5 examineras genom

1. Hemtentamen
2. Närvaro på seminarier
3. Inlägg på av läraren angivna teman i diskussionsforum på kursens lärplattform. Inläggen betygsätts
4. Muntlig redovisning av fältstudier i grupp

För samtliga delkurser gäller att frånvaro från seminarier måste kompletteras skriftligt. Omtentamen erbjuds inom sex veckor (inom ramen för ordinarie terminstid) och antal tentamenstillfällen är begränsade till fem (Högskoleförordningen 6 kap 21 §).

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till studenterna. Sammanställningen redovisas för aktuella insitutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Didaktisk litteratur för samtliga delkurser

Hall, Emma & Bodil Liljefors Persson, Bodil (red.) *Religionsdidaktik: i teori och praktik*. Föreningen Lärare i religionskunskap (FLR), 95s. Senaste upplagan.

Löfstedt, Malin (red.) *Religionsdidaktik*. Studentlitteratur, 250s. Senaste upplagan.

Aktuell religionsdidaktisk forskning (artikelkompendium) ca 200 s.

Litteraturförteckning Delkurs 1 - Religionsvetenskap - en introduktion 6 hp

Obligatorisk kurslitteratur

Klausen, Søren Harnow. *Vad är vetenskap*. Natur och kultur. (kapitel 2-6) 180s. Senaste upplagan.

Steinsland, Gro. *Fornnordisk religion*. Natur och kultur. Senaste upplagan. (i urval ca 250s).

Stausberg, Michael. *Zarathustra och zoroastrismen*. Nya Doxa, 140s. Senaste upplagan.

Svensson, Jonas & Stefan Arvidsson (red.). *Människor och makter. En introduktion till religionsvetenskap*. Högskolan i Halmstad. 200s. Senaste upplagan.

Urkunder

Länkar till onlinematerial anvisas av lärare

Artiklar enligt lärares anvisning

Litteraturförteckning Delkurs 2 - Religioner i Asien 6 hp

Obligatorisk kurslitteratur

Adler, Joseph A. *Chinese religion*. Routledge, 128s. Senaste upplagan.

Hellman, Eva. *Hinduiska gudinnor och kvinnor. En introduktion*. Nya Doxa. 80s. Senaste upplagan.

Jacobsen, Knut. *Buddhism. Kultur, historia, tradition*. Natur & Kultur, 318s. Senaste upplagan.

Jacobsen, Knut. *Hinduismen. Historia, tradition och mångfald*. Natur & Kultur, 393s. Senaste upplagan.

Svanberg, Ingvar & David Westerlund (red.) *Religion i Sverige*. Dialogos. Senaste upplagan (i urval ca 30s)

Urkunder

Länkar till onlinematerial anvisas av lärare

Skönlitterär/populärvetenskaplig diskussionslitteratur

Kerouac, Jack. *Dharma Bums*. Penguin. 224s. Senaste upplagan.

O'Yeah, Zac. *Guru. En resa i underlandet*. Ordfront. Senaste upplagan.

Artiklar enligt lärares anvisning

Litteraturförteckning Delkurs 3 - Judendom och islam 6 hp

Obligatorisk kurslitteratur

Groth, Bente. *Judendomen. Kultur, historia, tradition*. Natur & Kultur. 344s. Senaste upplagan.

Hjärpe, Jan. (red.) *99 frågor om islam och något färre svar* Leopard. 173s. Senaste upplagan.

Hjärpe, Jan. *Islam – lära och livsmönster*. Norstedts Förlag. 136s. Senaste upplagan.

Otterbeck, Jonas, *Samtidsislam: unga muslimer i Malmö och Köpenhamn*, Carlsson. 229s. Senaste upplagan.

Svanberg, Ingvar & David Westerlund (red.) *Religion i Sverige*. Dialogos. Senaste upplagan (i urval ca 40s)

Westerlund, David, *Islam eller kristendom?: nutida polemik och konflikter bland kristna och muslimer*, 1. uppl., Dialogos, 159s. Senaste upplagan.

Urkunder

Bibel 2000. Bibelkommissionens översättning. Liber (eller annat förlag). Senaste upplagan. På nätet: bibeln.se.

Koranens budskap. M.K Bernströms översättning. Proprius förlag AB. Senaste upplagan. På nätet: www.koranensbudskap.se

Skönlitterär/populärvetenskaplig diskussionslitteratur

Froman, Ingmari *Islam, brudar och paljetter*, Ordfront, 209s. Senaste upplagan.

Solomin, Nina. *OK, amen. Om kärlek och fiendlighet i chassidernas New York*. Wahlström & Widstrand. 325s. Senaste upplagan.

Artiklar enligt lärares anvisning

Litteraturförteckning Delkurs 4 - Kristendom 6 hp

Obligatorisk kurslitteratur

Rasmussen, Tarald & Einar Thomassen. *Kristendomen. En historisk introduktion*. Artos & Norma bokförlag AB. 416s. Senaste upplagan.

Svanberg, Ingvar & David Westerlund (red.) *Religion i Sverige*. Dialogos. Senaste upplagan (i urval ca 140s)

Westerlund, David, *Islam eller kristendom?: nutida polemik och konflikter bland kristna och muslimer* Dialogos, 159s. Senaste upplagan.

Urkunder

Bibel 2000. Bibelkommissionens översättning. Liber (eller annat förlag). Senaste upplagan. På nätet: bibeln.se.

Skönlitterär/populärvetenskaplig diskussionslitteratur

Enquist, Per Olov. *Lewis resa*. Norstedts Förlag. 597s. Senaste upplagan.

Gardell, Jonas. *Om Jesus*. Norstedts Förlag. 368s. Senaste upplagan.

Artiklar enligt lärares anvisning

Litteraturförteckning Delkurs 5 - Nutida religioner och livsåskådningar 6 hp

Obligatorisk kurslitteratur

Hammer, Olav. *På spaning efter helheten – New Age en ny folktro?* Wahlström och Widstrand, 389s. Senaste upplagan.

Klausen, Søren Harnow. *Vad är vetenskap?* Natur och kultur. Senaste upplagan. (Kap. 1 och 7. 63s)

Raudvere, Catharina & Olav Hammer (red.) *Med gudomlig auktoritet. Om religionens kraft i politiken*. Makadam. 271s. Senaste upplagan.

Svanberg, Ingvar & David Westerlund (red.) *Religion i Sverige*. Dialogos. Senaste upplagan (i urval ca 200s)

Urkunder

Dawkins, Richard. *Illusionen om Gud*. Pocketförlaget. 412s. Senaste upplagan.

Hammar, KG & Ami Lönnroth. *Jag har inte sanningen, jag söker den*. Ordfront. 208s. Senaste upplagan.

Marx, Karl & Fredrich Engels. *Kommunistiska manifestet*. Nixon. 108s. Senaste upplagan.

Artiklar enligt lärares anvisning